

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **A. H.**, zast. Mgr. Pavlínou Marešovou (roz. Mixovou), advokátkou, se sídlem Hradec Králové, Velké náměstí 135/19, s adresou pro doručování Praha 1, Vodičkova 33, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2005, č. j. 6 Az 51/2004 – 59,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2005, č. j. 6 Az 51/2004 – 59, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Pavlíně Marešové (roz. Mixové), advokátce, se sídlem Hradec Králové, Velké náměstí 135/19, s adresou pro doručování Praha 1, Vodičkova 33, **se určuje** v částce 3838 Kč a bude jí vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 30. 9. 2004, č. j. OAM-657-LV-05-07-2004, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o azylu“) a dále bylo rozhodnuto tak, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že důvodem žádosti o udělení azylu žadatele, byla obava ze zabití ze strany soukromých osob kvůli krevní mstě a skutečnost, že žadatel je Kurd a je v Sýrii diskriminován. Žalovaný dále uvedl, že návrh žalobce byl posuzován na pozadí informací shromážděných v průběhu správního řízení ohledně politické a ekonomické situace a stavu

dodržování lidských práv v zemi původu žalobce, zejména vycházel ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv v Sýrii za rok 2002 (ze dne 31. 3. 2003) a za rok 2003 (ze dne 25. 2. 2004), z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 20. 6. 2001, č. j. 122182/2001-LP a ze zpravodajských informací obsažených v databázi české tiskové kanceláře. Podle zprávy MZV USA o dodržování lidských práv v Sýrii je Sýrie republikou, v níž vládne vojenský režim, přičemž prezident má prakticky neomezenou moc. Přestože zde existují určité instituce demokratické vlády, klíčová rozhodnutí činí prezident. Vliv, který mají ve vládě bezpečnostní síly, sahá nad rámec čistě bezpečnostních záležitostí. Částečně pramení z výjimečného stavu, který zde existuje téměř nepřetržitě již od roku 1963. Syrská vláda obecně dovoluje národnostním a etnickým menšinám, aby provozovaly tradiční náboženské a kulturní činnosti, avšak postoj vlády ke kurdské menšině je významnou výjimkou. Přestože vláda tvrdí, že kurdská populace není nijak diskriminována, omezuje používání a výuku kurdštiny, vydávání knih a kulturní projevy v kurdštině a v některých případech oslavu kurdských svátků. Na druhou stranu vláda mlčky akceptuje dovoz a distribuci materiálů v kurdštině. Někteří členové kurdské komunity byli souzeni za to, že vyjadřovali podporu větší kurdské nezávislosti. Přestože vláda upustila od své praxe zbavovat Kurdy jejich syrského občanství, již nikdy neobnovila občanství těm, kterým bylo v minulosti odebráno. Tito Kurdové bez státní příslušnosti nemohou získat rodné listy ani průkazy totožnosti, nesmějí vlastnit půdu a být zaměstnáni státem, nemají nárok na přijetí do státních nemocnic a nemají žádné právo volit. V roce 2002 první prezident za posledních 40 let navštívil kurdskou provincii na severovýchodě země a uznal význam Kurdů pro místní kulturní dědictví. Podle informací Ministerstva zahraničních věcí ze dne 20. 6. 2001, č. j. 122182/2001-LP, postavení Kurdů nelze oddělovat od postavení všeho syrského obyvatelstva, které rovněž postrádá základní lidská práva. Výjimkou je postavení přibližně 100 000 Kurdů, kteří jsou považováni za bezdomovce. Pro Kurdy a obecně pro všechny obyvatele Sýrie platí, že pokud otevřeně nevystupují proti režimu, nejsou předmětem represí tohoto systému. Řada Kurdů loajálních režimu a v podstatě arabizovaných dosáhla významných postů i ve státní hierarchii. Dále je v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, že z databáze ČTK správní orgán zjistil, že dne 13. 3. 2004 propukly ve městě K. srážky při prvoligovém zápase mezi týmy, při kterých zahynulo 14 osob, žalobce se jich však nezúčastnil.

V odůvodnění rozhodnutí je dále konstatováno, že žalobce a jeho rodina nepatří ke kurdské minoritě, která (jak je uvedeno shora) nemá státní občanství, nemůže vlastnit půdu a podobně. Dále uvedl, že strach žalobce z krevní msty ze strany rodiny muže, kterého zabil jeho bratr a jím uváděné okolnosti, v nichž spatřuje diskriminaci z důvodu kurdské národnosti, nelze s ohledem na zjištěné skutečnosti považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalobce nikdy nevyvíjel žádnou politickou činnost a nevystupoval proti režimu. Z tohoto důvodu nebyl ze strany státních orgánů diskriminován. Kvůli své národnosti nikdy nemusel ze strany státních orgánů čelit žádnému útoku. V situaci, která nastala poté, co jeho bratr zabil druhého člověka a po situaci v Iráku a K., kdy ho měli lidé z vesnice, kde rodina žila, různě obtěžovat, rovněž nelze hodnotit jako diskriminaci z důvodu národnosti zakládající azylový důvod. Tvzení, že nemohl získat zaměstnání ve státním sektoru, např. se zúčastnil konkurzu na pracovní místo u vojenského soudu, kde brali lidi s různými zdravotními vadami, ale jeho nevzali, protože je Kurd, žalobce věrohodně nedoložil. Na základě všech těchto skutečností žalovaný dovodil, že žalobce nesplňuje důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu.

Dále žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že žalobci nelze udělit azyl podle ustanovení § 13 zákona o azylu (azyl pro rodinného příslušníka azylanta), protože pro jeho udělení nesplňuje zákonné podmínky. Pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu pak neshledal důvody. Žalovaný současně posoudil případnou překážku vycestování cizince, jak mu ukládá ustanovení § 28 zákona o azylu. Uvedl, že na základě zjištěného skutkového stavu dospěl k závěru, že u žalobce nejsou dány překážky vycestování uvedené v § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž uvedl, že s rozhodnutím nesouhlasí a napadá všechny jeho výroky. Nezákonnost rozhodnutí spatřoval v tom, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46, § 34 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení, dále též jen správní řád. Nesouhlasil s tvrzením, že Česká republika není jeho cílovou zemí, což je uvedeno v napadeném rozhodnutí, neboť naopak uváděl, že jeho cílem je demokratická krajina, kde by v míru a v bezpečí mohl žít, což znamená, že to může být i ČR. Navrhoval, aby Městský soud v Praze napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V doplnění žaloby ze dne 22. 3. 2005 uvedl, že přikládá protokol z Policie okresu H., sekce vnitřní bezpečnostní síly Ministerstva vnitra Syrské arabské republiky, kterým podle jeho názoru je prokázána skutečnost existence krevní msty vůči jeho osobě z důvodu zabití, kterého se dopustil jeho bratr. Protokol dokazuje, že žalobce byl svými mstiteli pronásledován a napaden. Dále uvedl, že v souvislosti s rozhodnutím o nevyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu se z pohledu ústavní povinnosti ČR dodržet závazek z mezinárodního práva nelze spokojit s konstatováním žalovaného uvedeném v napadeném rozhodnutí, že „postavení Kurdů však nelze oddělovat od postavení všeho syrského obyvatelstva, které rovněž postrádá základní lidská práva,“. Jejich postavení je však horší kvůli zmíněnému neuznávání jejich menšinových práv. Správní orgán tedy uznává, že v Sýrii se obecně nedodržují základní lidská práva a postavení Kurdů je v tomto ohledu horší. Ministerstvo zahraničí přirovnalo tuto situaci k situaci v Československu před rokem 1989. Žalobce dále uvedl, že takřka všem uprchlíkům lidská práva porušujícího Československa byl udělen v zahraničí azyl, a to i bez hrozby krevní msty. Jemu však byla žádost o udělení azylu zamítnuta. Konstatoval dále, že jestliže správní orgán uznává, že se základní lidská práva v Sýrii nedodržují a situace Kurdů je v tomto ohledu horší, mělo být v každém případě aplikováno ustanovení o překážkách vycestování. Věcný rozsah ustanovení o překážkách vycestování pokrývá obecně závazky České republiky z mezinárodního práva. Lidsko-právní závazky k nim bezpochyby patří a základní lidská práva mají mezi těmito závazky své výsostné a neopominutelné postavení. Bylo proto povinností správního orgánu aplikovat na zjištěnou situaci ustanovení § 91 zákona o azylu ve prospěch jeho osoby.

Městský soud v Praze po provedeném jednání rozsudkem ze dne 23. 6. 2005, č. j. 6 Az 51/2004 – 59, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku dospěl k závěru, že důvody, které žalobce uvedl (strach žalobce z krevní msty ze strany rodiny muže, kterého zabil jeho bratr a okolnosti, v nichž spatřuje diskriminaci z důvodu kurdské národnosti) nelze s ohledem na zjištěné skutečnosti považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalobce nikdy nevyvíjel politickou činnost a nevystupoval proti režimu. Dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky uvedené v § 12 zákona o azylu. Soud dále uvedl, že pokud jde o humanitární azyl podle ustanovení § 14 zákona o azylu, na který není zákonný nárok, žalovaný správní orgán pro své rozhodnutí vycházel

jak z obecné situace v Sýrii, včetně okolností týkající se žalobcova možného návratu, které konstatoval v napadeném rozhodnutí, tak z jeho osobní situace. Pokud na základě provedeného dokazování rozhodl o neudělení azylu, soud mu toto jeho rozhodnutí nemohl vytknout. Soud dále konstatoval, že správní orgán současně posoudil existenci překážek vycestování cizince, tak jak mu to ukládá § 28 zákona o azylu. Překážkami vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu jsou taxativně uvedené skutečnosti, které by mohly nastat z důvodu zde uvedených problémů konkrétního žadatele o azyl, nikoliv v důsledku obecného nebezpečí, kterému je v této zemi vystaven každý z občanů a kterému státní orgány čelí, popř. se snaží čelit. Tedy ani kombinace kurdského původu a soukromé krevní msty neznamena pro žalobce situaci, kdy by byl syrskými orgány postihován výrazněji, než jeho spoluobčané. Z těchto důvodů dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále též jen „stěžovatel“), v níž nesouhlasil s napadeným rozsudkem a dovozoval, že soud nesprávně posoudil právní otázku, zda splňuje podmínky pro udělení azylu a zda se na něho vztahuje překážka vycestování. Navrhoval, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Současně požádal o ustanovení zástupkyně z řad advokátů a požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 23. 9. 2005, č. j. 6 Az 51/2004 – 84, ustanovil stěžovateli zástupkyni Mgr. Pavlínu Mixovou (nyní Marešová), advokátku, se sídlem v Praze 1, Vodičkova 33.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že ji podává z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) b) a d) s. ř. s. Poukazoval na skutečnost, že je ohrožen při návratu do vlasti na svém životě zejména z důvodů postoje orgánů tohoto státu k osobám kurdské národnosti. Uvedl, že státní orgány nejsou schopny zajistit dostatečnou ochranu před krevní mstou ze strany soukromých osob a krevní msta nadále v zemi původu přetrvává, přičemž stěžovatel se domnívá, že je úřady ve státě trpěna. Dále namítal, že náleží ke kurdské národnosti, která nemá možnost dění v zemi ovlivnit. Stěžovatel dále uvedl, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci ve smyslu § 3 odst. 3 a 4, §§ 32, 46 a 47 správního řádu. Podle výše zmíněných ustanovení by měl sám vyhledávat další důkazy a zjištění osvědčující pravdivost tvrzení žalobce a další skutečnosti s tím související. Správní orgán vycházel pouze z protokolu o pohovoru se žalobcem a z neúplně opatřených podkladů pro své rozhodnutí. Z tohoto důvodu se domnívá, že správní orgán nepostupoval správně při posouzení jeho žádosti o azyl. Vyslovil názor, že Městský soud v Praze tímto nedostatečně zjištěným skutkovým stavem porušil jeho právo na spravedlivý proces uvedené v § 46 zákona č. 2/1993 Sb. a dále porušil právo rovnosti účastníků při řízení před soudem, které je dané v článku 96 odst. 1 zákona č. 1/1993 Sb. Namítal dále, že rozsudek Městského soudu v Praze je neúplný a nepřezkoumatelný, a to z důvodu, že Městský soud v Praze řádně neodůvodnil ve svém rozhodnutí zejména důvody, proč shledal, že u žalobce nehrozí překážka vycestování. Napadené rozhodnutí se tak z toho důvodu jeví žalobci jako neúplné a nepřezkoumatelné a mělo by tak být zrušeno. Vzhledem k tomu, že okamžité vycestování stěžovatele z území ČR by pro něj bylo nepřiměřeným zásahem do jeho osobních poměrů, když se obává v případě svého návratu do vlasti o své zdraví, žádal soud, aby kasační stížnosti přiznal odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že důvody uplatněné stěžovatelem v kasační stížnosti nejsou dány. Měl za to, že stěžovatelem předložené důvody (ohrožení krevní mstou a jeho kurdská národnost) byly správním orgánem a soudem dostatečně podrobně rozebrány. Uvedl dále, že je proti návrhu na přiznání odkladného účinku a navrhoval, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

V dalším doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k sociální skupině s tím, že tyto problémy se zhoršily za jeho pobytu na vojně, kde byl týrán proto, že patří ke kurdské národnosti. V důsledku toho má jednu končetinu nemocnou, přičemž tento stav vyvolal nutný operační zákrok, což dokládá lékařskými zprávami. Stěžovatel dále vyslovil názor, že správní orgán nepostupoval správně při posouzení jeho žádosti o azyl, a soud tím, že jeho žalobu zamítl, porušil právo na spravedlivý proces a zásadu rovnosti účastníků, neboť nesprávně posoudil závažnost zprávy Amnesty International z 13. 1. 2005, ve které je zjištěno, že vězni zadrženi, např. v souvislosti s událostmi v Kamišli ve věznici Adra poblíž Damašku, byli mučeni a vystaveni nelidskému zacházení, či např. zpráva MZV USA uvádí, že úřady mohou v Sýrii zatknout kohokoliv, kdo odcestoval ilegálně a byl deportován do Sýrie. Dále uváděl, že Syrská komise pro lidská práva se ve výroční zprávě 2004 (sekce E) uvádí, že někteří Syřané navracející se zpět do Sýrie, jsou zatýkáni, přičemž se jedná i o občany, kteří nejsou činní v politice.

Stěžovatel dále uvedl, že rozhodnutí Městského soudu v Praze je neúplné a nepřezkoumatelné, neboť tento soud ve svém rozhodnutí neuvedl, proč shledal, že u stěžovatele není dána překážka vycestování. Poukazoval na jím předložené zprávy, které potvrzují, že Syrský vojenský režim zadržuje, mučí a vězní kohokoliv, kdo odcestoval ilegálně či byl deportován do Sýrie, a to dokonce i občany, kteří nejsou činní v politice a nejsou členy kurdské menšiny. Stěžovatel má vzhledem k těmto okolnostem oprávněný strach z návratu do země původu, protože opustil Sýrii bez povolení, dále proto, že je příslušníkem kurdské menšiny a již rok a 3 měsíce se zdržuje v oblasti, která je považována Syrským režimem přinejmenším za velmi nespřízněnou. Z těchto důvodů má oprávněnou obavu o svůj život či přinejmenším o své zdraví.

K tomuto doplnění kasační stížnosti byly doloženy xerokopie lékařských zpráv za období od 21. 4. 2005 do 10. 11. 2005 a dále zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv vydaná v roce 2005, Amnesty International ze dne 25. 5. 2005 a Human Rights Watch popisující situaci v Sýrii v roce 2005. Dále přiložil překlad relevantních částí zpráv.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je sice Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti, to však neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c/) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d/), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu správního spisu plyne, že rozhodnutím Policie ČR, referátu cizinecké a pohraniční policie, Letiště Ruzyně Praha ze dne 26. 9. 2004, bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. a) bodu 2 zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců s dobou do 26. 9. 2009. Nato stěžovatel žádostí ze dne 27. 9. 2004 požádal o azyl. V žádosti uvedl, že má státní občanství Sýrie a že je kurdské národnosti. Nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace. Dále uvedl, že 1. 9. 2004 odletěl z D. do K., kde ho převaděč převezl do nějakého bytu, kde zůstal 23 dnů. Poté ho odvezl na Letiště v K. a předal ho jinému převaděči. Pak odletěl přímým letem do P., kde mu při kontrole policie řekla, že má počkat na další let do M., kam měl letenku. Protože stěžovatel do M. nechtěl, požádal o azyl. Jako důvod pro udělení azylu uvedl obavu z krevní msty. Jeho bratr zabil člověka a rodina zabitého se mu chtěla pomstít. Dalším důvodem pro udělení azylu bylo to, že je stěžovatel kurdské národnosti. Na dotaz, čeho se obává v případě návratu do vlasti stěžovatel uvedl, že se obává o svůj život, jak ze strany rodiny zabitě osoby, tak ze strany státu. Vyslovil obavu, že pokud se zjistí, že někde požádal o azyl, tak bude trestán, neboť toto jednání je v Sýrii trestné. V protokolu o pohovoru pak tyto skutečnosti blíže rozvedl. Blížší podrobnosti skutečností uváděných stěžovatelem vyplývají jak z napadeného rozsudku, tak i z rozhodnutí správního orgánu.

Z obsahu soudního spisu dále plyne, že sám stěžovatel předložil soudu úřední záznam ze dne 24. 1. 2005 sepsaný Policií ČR, referátu cizinecké a pohraniční policie, z něhož plyne, že stěžovatel svévolně opustil ubytovací zařízení a ve dnech 20. až 21. 12. 2004 odcestoval ke státní hranici ČR se SRN, kterou přešel protiprávně, neznámo kdy a kde. Dne 22. 12. 2004 byl zadržen Policií SRN v L., odkud byl eskortován do věznice ve městě N.. Systémem EURODATS bylo Policií SRN zjištěno, že stěžovatel požádal o azyl v ČR a byl proto vrácen na území ČR do pobytového střediska S. p. R.

Nejvyšší správní soud v posuzované věci především uvádí, že z výše uvedeného plyne, že stěžovatel požádal o azyl z důvodu obavy z krevní msty, a proto, že je příslušníkem kurdské národnosti, jejíž práva jsou v Sýrii potírána. Nejvyšší správní soud dále uvádí, že souhlasí s názorem správního orgánu a soudu o tom, že první z těchto skutečností nelze pod důvody vymezené v § 12 zákona o azylu v případě stěžovatele podřadit. V této souvislosti poukazuje Nejvyšší správní soud na svou dosavadní judikaturu, např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 – 36, podle něhož vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 325/1999 Sb., o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu vyplývá, že politický systém dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny. Lze jistě souhlasit se stěžovatelem v tom, že jeho obava z krevní msty je důvodná. Na druhé straně

však z provedeného dokazování vyplývá, že pokud se stěžovatel obrátil na příslušné orgány v Sýrii, pomoc mu nebyla odepřena, (viz. protokoly Ministerstva vnitra vnitřní bezpečnostní síly), v nichž byly vyslechnuty osoby, které na stěžovatele útočily. Nelze tedy dovodit, že by státní orgány Sýrie krevní mstu podporovaly a nebo mu pomoc neposkytly.

Se stěžovatelem lze rovněž souhlasit potud, pokud uvádí, že v Sýrii je postavení Kurdů problematické, a to zejména těch, kterým nejsou vládou přiznána oficiální menšinová práva. Na druhé straně je však třeba konstatovat, že postavení Kurdů nelze oddělovat od postavení všeho Syrského obyvatelstva, které rovněž postrádá základní lidská práva. Je třeba uvést, že tvrzení stěžovatele o tom, že je Kurd a je tedy podrobován tomuto režimu, neobsahuje současně tvrzení, že on sám konkrétně byl pronásledován, popř. že jeho strach z pronásledování z důvodu této kurdské národnosti je důvodný. V tomto směru Nejvyšší správní soud rovněž poukazuje na dosavadní judikaturu, kdy např. podle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 8. 1993, č. j. 6 A 510/2003 – 30, subjektivní pocit nespokojenosti žadatele o status uprchlíka se státním režimem, byť reálně podložený hospodářskou nebo politickou situací, sociálními dopady na některé skupiny obyvatel, celkový pocit sociální nejistoty, ani obavy ze sociální desintegrace společnosti nebo rodiny zpravidla nelze ztotožnit s odůvodněným strachem z pronásledování z některého z důvodů uvedeného v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících. Nutno tedy uzavřít, že stěžovatel neprokázal, nebylo ani zjištěno, že byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo že jeho případný strach z pronásledování z důvodu kurdské národnosti, by byl odůvodněný. V tomto směru odkazuje Nejvyšší správní soud na napadený rozsudek Městského soudu v Praze, kde bylo vyčerpávajícím způsobem odůvodněno, proč nelze stěžovatelovy důvody pokládat za důvody azylově relevantní. S Městským soudem v Praze lze souhlasit i potud, pokud v rozsudku uvádí, že stěžovatel ani v podané žalobě významné skutečnosti, které by mohly zvrátit závěry správního orgánu ve vztahu k výrokům rozhodnutí podle §§ 12, 13 a 14, neuvedl.

V kasační stížnosti pak stěžovatel nově uvedl, že odůvodněný strach z pronásledování z důvodu kurdské národnosti vyplývá i z toho, že při výkonu vojenské služby byl právě z tohoto důvodu bit důstojníkem do chodidel, přičemž když potřeboval vyhledat odbornou pomoc, byla mu tato odepřena. V této souvislosti je nutno zmínit se o tom, že stěžovatel lékařskými zprávami dokládal stav levé končetiny.

V tomto směru lze konstatovat, že tyto skutečnosti uvedené ve druhém doplnění kasační stížnosti jsou skutečnostmi novými. Stěžovatel je dosud jako důvod pro udělení azylu neuváděl. V protokolu o pohovoru ze dne 29. 9. 2004 uvedl, že jeho zdravotní stav je dobrý, přičemž o problémech s lýtkem uvedl, že ho má již asi 10 let od úrazu nohy. Zároveň ale uvedl, že základní vojenskou službu vykonávat v letech 1999 – 2001. V tomto směru se nyní uváděné skutečnosti, tj. že k nepříznivému stavu levé dolní končetiny došlo v důsledku jeho týrání vojenským důstojníkem, jeví jako nepravděpodobné nebo účelové. Navíc nutno konstatovat, že stěžovatel podle předložených lékařských zpráv byl v péči lékařů na našem území od dubna 2005, kdy dne 25. 4. 2005 proděl lékařský zákrok, přičemž poslední zpráva je z 13. 10. 2005. Je tedy s podivem, že na svůj zdravotní stav stěžovatel nepoukázal alespoň u jednání soudu dne 23. 6. 2005. Tam sice uvedl, že na vojně byl týrán důstojníky z důvodu kurdské národnosti, avšak o zranění levého lýtky neuváděl nic.

Nejvyšší správní soud na základě vývoje výpovědí stěžovatele dospěl k závěru, že stěžovatel uvedené skutečnosti neuplatnil v žalobě ani v jejím doplnění a lze tedy konstatovat, že je neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být

přezkoumáváno, ač tak učinit mohl, takže v tomto ohledu jde o důvod ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., k němuž by neměl Nejvyšší správní soud přihlížet, ač své stanovisko k tomuto důvodu přesto vyjádřil.

Pokud jde o výrok o překážkách vycestování ve smyslu § 91 ve spojení s § 28 zákona o azylu, je třeba konstatovat, že stěžovatel již v žádosti o udělení azylu ze dne 27. 9. 2004 uvedl, že se obává návratu do Sýrie, neboť pokud někdo žádá o azyl, je toto jednání v Sýrii trestné. Tyto skutečnosti uvedl i v protokolu o pohovoru ze dne 29. 9. 2004. Ve spise se nachází informace o zemi původu žadatele o azyl ze dne 20. 6. 2001, kdy byl ZU D. dotazován na to, jaký hrozí trest při návratu občanů Sýrie, který vycestoval bez povolení, a zda státní úřady dělají rozdíly při vycestování ze země mezi Kurdy a mezi ostatní občany Sýrie. V odpovědi na tuto zprávu bylo reagováno pouze částečně v tom směru, že mezi občany Sýrie a jinými občany nelze dělat rozdíly, avšak na konkrétní dotaz, zda a jaký hrozí trest při návratu občanu Sýrie, který vycestoval bez povolení, odpovězeno nebylo. Ve spise se pak dále nachází informace MZV ze dne 20. 2. 2002, z níž lze shledat odpověď na dotaz, zda by v případě palestinského uprchlíka, který žádá o azyl v ČR, při vrácení do Sýrie hrozilo nebezpečí. V odpovědi na tento dotaz je uvedeno, že podle poznatků ostatních ZU, které jsou k dispozici, nehrozí palestinskému uprchlíkovi, který žádá o azyl v ČR při vrácení do Sýrie žádné nebezpečí. Jiné skutečnosti ze zpráv obsažených ve správním spisu k této otázce zjištěny nebyly. Správní orgán v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že „žádost o azyl v zahraničí není v Sýrie trestná. Např. palestinským žadatelům o azyl, pocházejícím ze Sýrie, nehrozí v případě návratu vůbec žádný postih. Navrátilci kurdského původu jsou sice na letišti v Damašku vyslýcháni, ale případný postih hrozí pouze opozičním politickým aktivistům.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že výše uvedené závěry o tom, že kurdským příslušníkům nehrozí při návratu do vlasti žádné nebezpečí a závěr o tom, že navrátilci kurdského původu jsou sice na letišti v D. vyslýcháni, ale případný postih hrozí pouze opozičním politickým aktivistům, nelze dovodit z obsahu zpráv obsažených ve spise, neboť na výslovný dotaz v tom směru, zda občanu kurdské národnosti hrozí při návratu postih, opustí-li území Sýrie bez povolení, nebyla podána odpověď.

Městský soud v Praze v podstatě na tuto otázku rovněž neodpověděl, uvedl pouze to, že ani kombinace kurdského původu a soukromé krevní msty neznamená pro žalobce situaci, kdy by byl Syrskými orgány postihován výrazněji, než jeho spoluobčané.

Se zřetelem ke shora popsané důkazní situaci se pak naskýtá otázka, jak posoudit námitku stěžovatele v kasační stížnosti směřující proti výroku o překážkách vycestování a jejich existenci v situaci, kdy stěžovatel současně předkládá zprávy MZV USA ze dne 28. 2. 2005, zprávu Amnesty International ze dne 25. 5. 2005 a Human Rights Watch ze dne 1. 1. 2005, z nichž vyplývá, že navrátilci do Sýrie jsou neopodstatněně zadržováni, vězněni a mučeni, v některých případech i usmrceni.

Podle databáze judikatury Nejvyššího správního soudu vztahující se k překážkám vycestování, např. podle rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, důvody udělení azylu jsou vymezeny v § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu, důvody rozhodnutí o existenci (neexistenci) překážek vycestování jsou stanoveny v § 91 citovaného zákona. Oba právní instituty jsou tak odlišné nejen s ohledem na svoji právní úpravu, ale i z časového hlediska, neboť každý z nich je vázán k jinému časovému období. Rozhodování o azylu k době podání žádosti o udělení azylu, kdežto pro zjištění překážek vycestování je rozhodováno až do doby

po případném návratu žadatele o azyl do své vlasti. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2004, č. j. 2 Azs 12/2004 – 40, (publikováno ve Sb. NSS pod č. 260/2004), podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a překážky vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona, je nutno posuzovat samostatně. Udělení azylu podle ustanovení § 12 tohoto zákona je vázáno na objektivní přítomnost pronásledování jako skutečnosti definované v § 2 odst. 6 citovaného zákona, nebo na odůvodněný strach z této skutečnosti, a to v obou případech v době podání žádosti o azyl, tedy zpravidla v době bezprostředně následující po odchodu ze země původu. Překážka vycestování se naopak vztahuje k objektivním hrozbám, po případném návratu žadatele o azyl do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase.

Nejvyšší správní soud tedy musel zvažovat, jak za daného stavu postupovat a posléze shrnul, že stěžovatelem předkládané zprávy z roku 2005 nemohl mít správní orgán k dispozici, neboť jeho rozhodnutí bylo vydáno dne 30. 9. 2004, zatímco uvedené zprávy byly vydány v roce 2005. Na druhé straně je však nutno konstatovat, že skutečnosti uváděné správním orgánem v odůvodnění jeho rozhodnutí ve vztahu k překážkám vycestování a to konkrétně ve vztahu k případnému postihu osob navracejících se do Sýrie, které jsou kurdské národnosti, nemají jednak oporu ve spise a jednak námitka stěžovatele uvedená již v žádosti, tj. že se obává o svůj život i proto, že v Sýrii je trestné, pokud někdo požádá o azyl, nejenže nebyla řádně ověřována, ale zprávy, z nichž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, jsou z roku 2001 a 2002 (informace MZV č. j. 122182/2001-LP ze dne 20. 6. 2001 a informace MZV č. j. 103131.649/2002-LP ze dne 20. 9. 2002). Nelze tedy tvrdit, že správní orgán vycházel z podkladů existujících ke dni vydání napadeného rozhodnutí, resp. ze situace zemi původu stěžovatele, která zde byla k tomuto dni, tedy 30. 9. 2004. Za tohoto stavu tedy nelze postupovat jinak, než uzavřít, že námitka stěžovatele uvedená v kasační stížnosti směřující proti výroku o nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu je důvodná, neboť nelze vyvrátit, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu, nebyla situace v Sýrii, týkající se postupu tamních orgánů ve vztahu ke kurdským navrátilcům vůbec objasněna. Nelze souhlasit s tvrzením zástupkyně žalovaného, které sdělila u jednání Městského soudu v Praze dne 23. 6. 2005, že „pokud bylo namítáno nedostatečné posouzení § 91 z důvodu možného trestního postihu při návratu žalobce, zde zdůrazňuje, že žádost o azyl je důvěrná skutečnost, která se orgánům země původu žadatele nesděluje....“. Výše uvedený naznačovaný postup, tj. aby se snad sdělovalo přímo jméno žadatele o azyl orgánům země původu, samozřejmě nelze připustit. Postačovalo by však pouze, aby byla položena otázka v časové relevanci ke dni vydání napadeného rozhodnutí, jaký je postup orgánů země původu ve vztahu k navracevším se osobám kurdské národnosti, které požádaly o azyl. Takové dotazy běžně v jiných věcech správní orgány pokládají, ostatně o tom svědčí i obsah správního spisu v dané věci, až na tu skutečnost, že jednak tento dotaz byl položen v roce 2001 a nebyla na něj dána přesná odpověď a v roce 2002 byla dána odpověď na případ palestinského uprchlíka. Nepostupoval-li tedy správní orgán v posuzované věci podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, když tento postup se zcela evidentně nabízel – (dne 26. 9. 2004 vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, dne 27. 9. 2004 podána žádost o azyl a 30. 9. 2004 vydáno rozhodnutí ve věci azylu), pak bylo třeba, aby námitky stěžovatele ve vztahu k ustanovení § 91 byly zjišťovány co nejpresněji, zejména pak k době, kdy se vydání napadeného rozhodnutí předpokládalo.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí správního orgánu mělo být ve vztahu k výroku o nevztažení překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v platném znění zrušeno podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav,

z něhož správní orgán ve vztahu k posouzení výroku o překážkách vycestování ve smyslu § 91 vycházel, nemá oporu ve spisech. Pokud tedy Městský soud v Praze takto nepostupoval, trpí jeho rozhodnutí jinou vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s. i případně ve spojení s § 109 odst. 3 s. ř. s.).

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je Městský soud v Praze vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušujícím rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí o věci rozhodne Městský soud v Praze rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Pavlíně Marešové (rozené Mixové), advokátce, byla stanovena za 3 úkony právní služby po 1000 Kč (příprava a převzetí zastoupení - § 11 odst. 1 písm. b/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., doplnění kasační stížnosti ze dne 12. 10. 2005 a 17. 1. 2006 - § 11 odst. 1 písm. d/ též vyhlášky) a tomu odpovídající náhrada hotových výdajů 3 x 75 Kč, celkem tedy 3225 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jí tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle tohoto zákona činí 612,80 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznávají náhrady nákladů v celkové výši 3838 Kč. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že studium spisu, na které advokátní tarif ve věcech správních nepamatuje, podřazuje pod ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 177/1996 Sb., tedy pod převzetí a přípravu zastoupení, a to zejména v situacích, kdy nebylo prokázáno, že proběhla první porada s klientem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu